

Ponedeljek

Leto II.

Liubljana, 21. maja 1928

Stev. 21

Parlamentarne volitve v Nemčiji

Včeraj so se vršile v Nemčiji državnozbornske volitve, ki so kljub silni agitaciji s strani vseh strank potekle razmeroma mirno - Velika volilna udeležba - Zdi se, da so socialisti pridobili, dočim so nemški nacionalci nazadovali, vendar ni pričakovati velikih sprememb

Berlin, 20. maja. Po ulicah, posebno v delavskih okrajih, je danes mrgolelo volilnih letakov. V notranjosti mesta je bila ta slika manj živahna. Posebno značilne so današnje volitve zaradi tega, ker je opravilo volilno dolžnost veliko število volilcev že v prvih dopoldanskih urah. Volilna udeležba je bila v splošnem precej živahna. V Kelmoraju je do popoldne glasovalo od 45 do 50 odstotkov volilcev. Okoli 10. je pričelo deževati, tako da je propaganda po ulicah razmeroma ponehala. Le semintja je bilo videti tovorne avtomobile ali vozove, dalje skupine kolesarjev in posamezne raznašalce volilnih letakov. Poulične propagande so se v glavnem posluževali komunisti in socialisti, dočim je bilo zastopanih ostalih strank prav malo.

Hindenburg na volišču

V volilnem lokalu za ministre v Taubenstrasse, pred katerim se je nabrala velika množica radovednežev, se je prvi zglasil državni kancelar dr. Marx v spremstvu svoje žene. Malo pozneje je prišel državni predsednik Hindenburg v spremstvu državnega tajnika Meissnerja. Ko je predsednik stopil v volilni lokal, ki je bil okrašen s cvetjem španskega bezga, se je volilna komisija v počaščenje dvignila s prostorov. Tekom dopoldneva so prišli še ostali ministri ter izpolnili volilno dolžnost. Do kakih znatnejših spopadov ni prišlo nikjer.

Komunisti in policija

V nekaterih okrajih, kjer so pristaši posameznih strank nadlegovali volilce drugih strank, je morala posredovati policija. Bila je ves dan v pripravljenosti; imela je na razpolago mnogo avtomobilov. Razen tega je razposlala po mestu patrulje. Zgodaj jutraj je prejela vest, da je kakih 30 komunistov napadlo podružnico »Vorwärts« na severu Berlina. Aretirala je pet oseb, med njimi neko žensko, ki so vsi pristaši komunistične mladine. Po dosejanih znanjih poročilih iz ostalih krajev ni prišlo nikjer do posebnih incidentov. Le v Vratislavi so se udeleženci komunističnega demonstracijskega obhoda spopadli s pristaši črno-rdeče-belih, ki so se vozili na tovornem avtomobilu. Komunisti so avto napadli s palicami ter nekoga mladeniča težje ranili na očesu.

Volilna zavest

O volilni udeležbi po državi dosedaj ni mogoče izreči definitivne sodbe, vendar pa se zdi, da je bila na vzhodu živahnija kot na zapadu. Iz severozapadne Nemčije poročajo, da je volilna udeležba najmanj dosegla udeležbo pri zadnjih volitvah. V Porenju in na Westfalskem cenijo udeležbo na 50 do 75 odstotkov, v Frankfurtu na 75, v Monakovem in Stuttgartu na 60 do 70 odstotkov. Tudi na Saškem so volitve potekle skoraj popolnoma mirno. Udeležba je bila povsod zelo številna. V Lipskem je volilo v prvih popoldanskih urah od 50 do 60 odstotkov udeležencev, v nekaterih delavskih okrajih celo 70 odstotkov. Do težkega incidenta je prišlo sinoči v Glauchau, kjer so socialni demokrati priredili bakljado. Pri tem so se sporekli z rdečimi bojovníki, pri čemer je eden izmed slednjih potegnil bodalo in zabodel predsednika socialne demokratske stranke poslance Parisa. Paris se je smrtno zadet zgrudil na tla.

Volitve v Berlinu

Volilna udeležba v Berlinu je bila v popoldanskih urah večja kot dopoldne. Povprečno se lahko računa na 83 do 85, v nekaterih okrajih celo na 90 odstotno udeležbo. V volilnih lokalih je bil tako velik naval, da so morali volilci čakati po eno uro, da so prišli na vrsto. Ker se je število volilcev zelo povečalo z novimi vpisi, se je volilno postopanje precej zavleklo. Popoldne se je v Köstlinerstrasse skupina komunistov uprla odredbam policije, ki je morala končno nekaj oseb aretirati. Zaradi tega se je zbrala na tem kraju velika množica ljudi, ki pa jo je policija pomirila. V Düsseldorfu je bila ena oseba ranjena. Na vzhodnem Pruskem je bilo mirno; v Königsbergu je glasovalo do 80 odstotkov volilcev. Ker je skoraj ves dan deževalo, ni bilo po ulicah, posebno v večernih urah, one živahnosti, ki je sicer običajna na dan volitev. Kljub temu se je zbralo pred projekcijskimi poskvmi velikih tvrdk in uredništvu listov na stotine ljudi, ki so z zavilnimi ovrtni-

ki in pod dežniki pričakovali objave posameznih rezultatov. Tudi večji kinematografi so med akti naznanjali prve volilne rezultate. V Barmenu je prišlo do pretepa med narodnimi socialisti in pristaši »Reichsbannerja«, pri čemer je padlo tudi več strelcov. Občutno so bile ranjene tri osebe, med njimi pristaš »Reichsbannerja« in dva otroka v starosti 9 in 14 let. Po uradni ugotovitvi so pričeli streljati pristaši »Reichsbannerja«.

V poznih večernih urah so bili objavljeni prvi rezultati, med njimi:

Prvi rezultati

Berlin: (oddani glasovi 1.862.925.) Soc. 674.906, nemški nac. 196.939, centrum 120.516, nemška ljudska stranka 222.205, kom. 251.807, dem. 136.929, bavarska ljudska stranka 84.000, levičarski kom. 3316, gospodarska stranka 89 tisoč 97, nar. soc. 55.540, ostale manjše stranke 73.270.

Hamburg: socialisti 45392, nemški nacionalci 14982, centrum 1837, nemška ljudska stranka 15845, komunisti 20803, demokrati 13878, gospodarska stranka 2883, narodni socialisti 2984.

Draždane-Bautzen: soc. 6661, nem. nac. 1455, centrum 485, nem. ljud. stranka 2831, kom. 1094, dem. 2957, go-

spodarska stranka 2552, nar. soc. 585, stranka hišnih posestnikov 215.

Norimberk: soc. 7012, nem. nac. 2763, nem. ljud. stranka 629, kom. 1018, dem. 1234, bavarska ljudska stranka 1493, levičarski kom. 25, gosp. stranka 1290, nar. soc. 2493.

Monakovo: soc. 42815, nem. nac. 10821, nem. ljud. stranka 6279, kom. 11394, dem. 4155, bav. ljud. stranka 28323, gosp. stranka 4455, nar. soc. 13512, ljudska desničarska stranka 1779.

Karlsruhe: soc. 20402 (prej 18026) nemški nac. 5056 (prej 10065), centrum 10211 (prej 13286), ljud. stranka 18856 (prej 15757), kom. 5330 (prej 4399), dem. 4912 (prej 4153), gosp. stranka 3049 (prej 1761).

Volilni rezultati so znani samo deloma. Trenutno (ob 1. ponoči) pregled še ni mogoč. Ze sedaj pa se lahko računa, da bodo, kakor je bilo pričakovati, nemški nacionalci oslabileni, dočim bodo socialni demokrati na glasovih pridobili. Nemška ljudska stranka in demokrati bodo očitno kakor tudi centrum ohranili svoje pozicije. Porast glasov bodo očitno beležili desničarski komunisti kakor tudi gospodarska stranka, ki nista razvilii nikakega političnega programa. Definitivna sodba še ni mogoča in jo je pričakovati najprej jutri proti večeru.

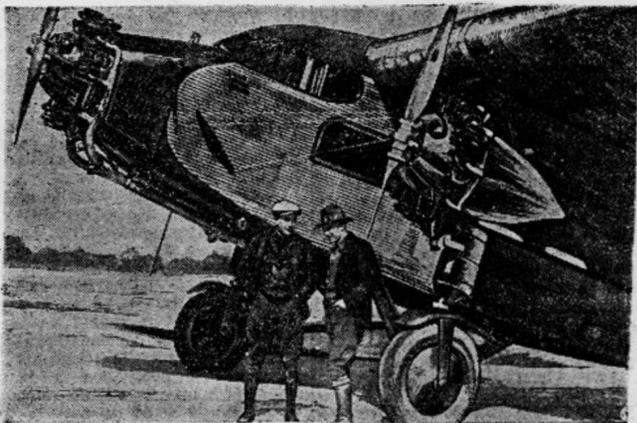
Pred novim preokretom v Grčiji

Delni ministrski krizi bo v kratkem najbrž sledila splošna vladna kriza. — Venizelos zopet na površju.

Atene, 20. maja. Ze nekaj dni vlada v političnih krogih živahno delovanje, ki je v zvezi z vprašanjem odstopa vlade. Koalicijska vlada je pričela reševati svoj načrt, ki določa stabilizacijo valute, ureditev inozemskega posojila, izravnavo proračuna ter povratek v normalno politično življenje. Odprto je le še vprašanje sestave senata, ki naj bi omogočil neodvisno delovanje režima. Venizelos je bil včeraj gost državnega predsednika Konduriotisa. Po razgovoru z njim je imel državni predsednik razgovore tudi z drugimi političnimi voditelji. O vsebini teh razgovorov še

niso znane podrobnosti. Danes dopoldne so imele stranke zopet seje v klubih, kjer so se bavile s trenutno politično situacijo. Čuje se, da Venizelos v teh pogajanjih ne igra neznatne vloge.

Atene, 20. maja. Kakor se izve, bo finančni minister Kafandaris zaradi nespornazuma v stranki v terek napovedal demisijo kot predsednik liberalne stranke. Ker bo obenem predložil demisijo vladi, je pričakovati, da bodo obenem demisijonirali tudi ostali liberalni ministri.

Pred povratkom »Bremena« v Nemčijo.

Kakor poročalo iz Amerike, sta Köhl in Hühnefeld na samotnem otoku Greenley Island izdelala načrt za start »Bremena« v Nemčijo. — Slika prikazuje pilota Benneta iz Balchena pred letalom.

Dr. Beneš v Berlinu

Praga, 20. maja. V zvezi z bivanjem zunanega ministra dr. Beneš v Berlinu se tukajšnji politični krogi živahno zanimajo, ali bo dr. Beneš z ozirom na to, da je bil v Londonu in Bruslju z vsemi častmi sprejet pri kraljih, sprejel državni predsednik Hindenburg. Po dispozicijah potovanja je pričakovati, da se bo dr. Beneš dne 23. ali 24. vrnil v Prago.

Usoda dr. Klepetara zapечатena

Praga, 20. maja. Včeraj je bil najsenzacionalnejši dan v razpravi proti morilcu Mihalku in tovarišem. Pri razpravi se je zglasila priča, ki se je v noči od 15. na 16. junija vozila skupaj z vso družbo v Štrbo in ki je skupaj z njo odšla do jezera. Kljub najostrejšim napadom obtožencev je priča vztrajala na tem, kar je izjavila. Jutri bodo tudi ostali obtoženci konfrontirani s to pričo.

Stribrny in Trnobransky nista več poslance

Praga, 20. maja. Volilno sodišče je včeraj definitivno razveljavilo mandata poslance Stribrneza in Trnobranskega. S tema dvema bivšima poslancema odhajata v politično ozadje dva tipična narodna socialista, ki sta se od vsega početka udeleževala v narodno - socialistični stranki. Stribrny bo v bodoče opravil svojo funkcijo kot član državnega sveta, v glavnem pa se bo posvetil novinarstvu, ker je, kakor znano, lastnik praškega bulvarnega lista »Večerni list«. Trnobranski je ravnatelj neke bolniške blagajne. Kot naslednik Stribrnega pride v parlament sedanjí finančni referent deželne upravne komisije dr. Klapka, odličen strokovnjak avtonomije.

»Gospodarski proces« v Rusiji

Moskva, 20. maja. V procesu v Sahli je bilo zaključeno čitanje obtožnice. Na vprašanje, ali so obtoženci krivi, je 16 obtožencev krivdo priznalo, 24 zanikalo, 13 pa priznalo delno krivdo.

Kralj odpotuje v Južno Srbijo

Obiskal bo vzhodne pokrajine, kjer doslej še ni bil. — Senzacionalne vesti o tajni avdijenci Pavla Radića. — Zatišje v Narodni skupščini.

Beograd, 20. maja. V prestolici je bil danes politično mrtev dan. Zabeležiti ni nobenih važnejših dogodkov. Ministrski predsednik se je dopoldne mudil v svojem kabinetu, kjer je imel krajše konference z nekaterimi ministri in predsednikom Narodne skupščine. Vsa pozornost politične javnosti je bila koncentrirana na prihod českoslovaške delegacije, ki je prispela v Beograd nočjo preko Budimpešte in Subotice.

Opažena je bila daljša konferenca med ministrskim predsednikom Vukičevićem in zunanjim ministrom dr. Marinčevićem. Kakor zatrjujejo v dobro informiranih krogih, je ta konferenca v zvezi z nezadovoljstvom, ki vedno bolj narašča v demokratskih vrstah zlasti s politiko notranjega ministra dr. Korošca v Južni Srbiji, pa tudi s splošno politiko vlade.

Mnogo komentarjev je vzbudila vest, da bo tokom prihodnjega tedna sam kralj potoval v Južno Srbijo, da se na licu mesta pouči o dejanskem stanju. Danes se je kralj mudil v Nišu, jutri pa poseti Prokuplje, Kuršumljio in nekatere druge kraje, nakar bo prihodnje dni

obiskal južnovzhodno Srbijo, kjer po končani svetovni vojni še ni bil.

Pozornost je vzbudila v političnih krogih tudi vest, da se je Pavle Radić minule dni mudil v Topoli in bil sprejet od kralja v daljši avdijenci. Vest beleži tudi današnja »Pravda«, ki domneva, da bo avdijenca važnega pomena za nadaljni razplet notranje politične situacije zlasti, kar se tiče Vukičevićevih načrtov glede rekonstrukcije vlade. V vrstah KDK te vesti ne potrjujejo, pa tudi ne zanikajo. (Vest pa ni mnogo verjetna, ker se je Pavle Radić minule dni mudil v Pragi na kongresu agrarne stranke. Op. ur.)

Tudi za prihodnje dni ni pričakovati nikakih važnejših dogodkov. Prve dni prihodnjega tedna bo okupiralo zasedanje českoslovaške in jugoslovske parlamentarne delegacije. V Narodni skupščini bo vladalo popolno zatišje. Razen zakonodajnega odbora, ki prične v terek razpravo zakona o državljanstvu, so odgodene seje vseh ostalih parlamentarnih odborov do ponovnega sestanka Narodne skupščine in je večina narodnih poslancev odpotovala na svoje domove.

Prihod českoslovaške parlamentarne delegacije

Svečan in prisrčen sprejem v Subotici in Novem Sadu, precej klavern pa v Beogradu. — Dveurni sestanek dr. Kramarja s Pribečevićem.

Beograd, 20. maja. Z nocojšnjim praškim brzovlakom so prispeli semkaj člani českoslovaške parlamentarne delegacije. Na svojem potovanju od državne meje pri Subotici pa do Beograda so bili povsod svečano sprejeti in na vseh posajih, kjer je vlak ustavil, so jim bile prirejene navdušene ovacije.

Posebno impozanten je bil sprejem v Subotici, kjer se je poleg predstavnikov oblasti in uradov zbrala večtisočglava množica, ki je prirejala gostom viharne ovacije. Pozdravili so jih župan, veliki župan in kot odposlanca Narodne skupščine, poslance gg. Vilder in Pasarić.

Prav tako navdušeno je bila sprejeta českoslovaška delegacija tudi v Novem Sadu, kjer je bil kolodvor ves v zelenju, cvetju in zastavah. Poleg večtisočglave množice je bila na kolodvoru zbrana tudi šolska mladina. Med pozdravi oficijelnih predstavnikov oblasti je svirala vojaška godba.

Po teh navdušenih in nad vse svečanih sprejemih je bil sprejem v Beo-

gradu samem precej klavern. Kolodvor je bil prazen. Razen uradnih zastopnikov oblasti in večjega števila narodnih poslancev na postaji ni bilo skoraj nikogar. Vojaška godba si je z marljivim sviranjem prizadevala, da zabriše slab vtis. Po oficijelnih pozdravili, ki so jih izrekli zastopniki Narodne skupščine, českoslovaškega poslanstva in češke kolonije v Beogradu, so se člani delegacije podali na svoja stanovanja v hotelu »Palace«.

Dr. Kramarj in dr. Uhlirj sta tudi današnji dan porabila za to, da stopita v stike z našimi političnimi voditelji. Dr. Kramarj je dopoldne posetil Ljubo Davidovića, nato pa je imel dveurno konferenco z g. Pribečevićem. Popoldne sta bila dr. Kramarj in dr. Uhlirj gostiva bivašega zunanega ministra dr. Ničinčiča.

Obenem s českoslovaško delegacijo sta dospela tudi gg. Stjepan in Pavle Radić, ki se bosta udeležila zasedanja parlamentarne delegacije, ki bo odprto jutri dopoldne ob 10. v ministrski sobi Narodne skupščine.

Avtobus trčil v avtobus

Huda avtomobilska nesreča pri Zagrebu. — 20 oseb ranjenih, med njimi 7 nevarno.

Zagreb, 20. maja. Pri Podsusedu se je nočjo ob pol 7. pripetila težka avtomobilska nesreča. Na progi Zagreb—Samobor vozijo mestni avtobusi in je zlasti ob nedeljih in praznikih zelo živahen promet. Okrog pol 7. zvečer se je vračal avtobus iz Samobora proti Zagrebu. A avtobusu je bilo 20 oseb, večinoma žensk in otrok. Približno 3 km pred Podsusedom je privozil nasproti iz Zagreba prazni avtobus. Cesta je na tem mestu zelo ozka tako, da se velika vozila le težko izogibajo. Oba avtobusa pa sta vozila s

precejšnjo brzino. Baš to pa je postalo usodno. Prazni avtobus se je s tako silo zaletel v nasproti prihajajoči polno zasedeni avtobus, da se je prevrnil v cestni jarek. Vsi potniki so bili več ali manj težko ranjeni in so jih takoj naložili na prazni avtobus ter prepeljali v zagreško bolnico. 7 potnikov je težko ranjenih, dočim so bili ostali po podeljeni zdravniški pomoči odpuščenii iz bolnice domov. Na lice mesta je še nočjo odpotovala sodna komisija, da ugotovi, kako je nasreča nastala in kdo jo je zakrivil.

Občni zbor Matice Hrvatske

Zagreb, 20. maja. Danes dopoldne se je vršil občni zbor Matice Hrvatske. V imenu Slovenske Matice se je udeležil zborovanja njen predsednik g. Dragotin Lončar. Po poročilih funkcionarjev je podal dosejani predsednik Matice Hrvatske prof. dr. Bazala izjavo, da je že 9. marca t. l. podal pismeno ostavko na predsedniško mesto, ker se člani odbora niso strinjali z njegovim postopanjem. Zamerjal mu, da se je na nedavnem zborovanju v Novem Sadu ob priliki kongresa prosvetnih organizacij, ko je šlo za ustanovitev enotnega saveza za vso državo, preveč eksponiral za Jugoslovsvenost. Pri nato sledečih volitvah sta bili dve listi: na eni je kandidiral za predsednika dr. Bazala, na drugi pa prof. Lukas. Z večino glasov je bila izvoljena lista s prof. Lukasom.

Velika tatvina starinskih dragocenosti

Praga, 20. maja. V pretekli noči so neznaní storilci vdrlí v Narodni muzej, kjer so pokradli veliko množino zlatega denarja, starih ur in raznih okraskov. Ukradeni predmeti so velike vrednosti.

Občinsko premoženje na prisilni dražbi

Split, 20. maja. Občina Rab je bila že delj časa v velikih finančnih težkočah, tako da občinski uradniki že več mesecev niso prejeli svojih plač. Te dni bi se imela vršiti celo dražba občinskega pohištva na tožbo urada za zavarovanje delavcev, kateremu dolguje občina 13.000 Din. Občina se je v zadnjem hipu brzoljavno obrnila za pomoč na zagrebški občinski odbor, ki je včeraj nakazal 25.000 Din in tako rešil občino najhujše skrbi.

Otvoritev največjega mostu v državi

Novi Sad, 20. maja. Na svečan način je bil danes izročen javnemu prometu novi most preko Dunava v Novem Sadu. Most je največji v državi in so ga gradili šest let. Današnjim otvoritvenim svečanostim je prisostvovala ogromna množica ljudi iz Novega Sada in okolice, vlado pa je zastopal minister za javna dela Pera Marković.

Čitajte „Ponedeljek“!

Prisrčen sprejem češkoslovaških carinikov

Z nezmanjšanim navdušenjem je Ljubljana včeraj tretjič sprejela draže goste iz bratske Češkoslovaške.

Ljubljana, 20. maja.

Ljubljanski pododbor društva carinikov in z njim velika množica ljubljanskega občinstva je danes izredno prisrčno sprejela skupino češkoslovaških carinikov, ki so obiskali našo državo, da vrnejo lanskoletni poset naših carinikov v Češkoslovaško.

Že pred 13.53, ko prihaja zagrebški potniški vlak, so se zbrali ljubljanski cariniki s predsednikom pododborja g. Fr. Polakom na glavnem kolodvoru, nekateri v uniformah, večina v civilu. Prisotni so bili tudi češkoslovaški konzul dr. Resl, zastopnik velikega župana vladni svetnik Mencinger, zastopnik oblastnega odbora dr. Adlešič, zastopnik mesta Ljubljane magistratni ravnatelj dr. Zarnik, zastopnik občinskega sveta in UJNZB načelnik Vargazon, zastopnik TOI dr. Pless, zastopnik vojske adjutant komandanta mesta kapetan Pjurtan in drugi.

Čim je vlak privozil na slavnostno okrašeno postajo in so se pokazali dragi gostje pri oknih vagona, so jim zaorili nasproti navdušeni klici: »Živio!« — »Nazdar!« Vrla železničarska godba »Slavec« je istočasno zaigrala v pozdrav temperamentno koračnico. V imenu tovarišev je češkoslovaške brate prisrčno pozdravil g. Polak, nato v imenu mesta Ljubljane dr. Zarnik, proseč jih, naj se počutijo med nami kakor doma, nakar sta govorila še načelnik g. Vargazon in konzul dr. Resl. Koncem njegovega nagovora je godba zaigrala češkoslovaško himno »Kde domov mu«, nakar se je predsednik društva češkoslovaških carinikov g. Jaroslav Branclovsky v

daljšem govoru zahvalil za prisrčni pozdrav v Sloveniji, najglasuče slovansko vzajemnost in bratstvo med Čehoslovaki in Jugoslovenci. Poveljeval je krasote naše države, posebno našega Jadrana in slovenske zemlje, in zagotavljal, da jim ostane naše gostoljubje in prisrčnost vedno v najlepšem spominu. Godba je nato zaigrala še našo himno, nakar so gostje in ostalo občinstvo odšli pred kolodvor, kjer se je formiral slavnostni spreved, ki je odšel z gosti do hotela »Slon«, kjer je bilo prirejeno gostom skupno kosilo.

Tekom popoldneva se je vršil ogled mesta in so se dragi gosti kmalu spoprijateljili s svojimi ljubljanskimi kolegi. O ljubljanskem mestu so se Čehoslovaki izražali kar najbolj pohvalno. Posebno jim je imponiral razgled z Gradu in se niso mogli načuditi krasoti Tivolija.

Zvečer se je vršil na čast gostom v Kazini svečan banket, ki so se ga udeležili poleg drugih tudi zastopniki raznih korporacij, društev in institucij. Na banketu je bilo izrečenih mnogo napišnic na čast češkoslovaškemu narodu. Naglašala se je češkoslovaško-jugoslovenska vzajemnost, ki naj se goji tudi na gospodarskem polju. Specijelno je bilo naglašeno, da je bratska ljubezen med obema narodoma in državama najboljši koridor, ki nas veže in nas bo vezala v bodočnosti. Po končanih govorih se je razvil v dvorani Kazine kar najbolj prijetno in veselo razpoloženje, ki ga je poživila godba, zlasti pa dr. Kozinov kvartet, ki je žel za svoja prednašanja od strani gostov gromovite aplavze.

Moč obrtništva je v čvrsti organizaciji

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug za ljubljansko oblast. — Davčna preobremenjenost obrtništva. — Nezadovoljstvo z Zbornico TOI

Včeraj dopoldne se je vršil v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo redni letni občni zbor Zveze obrtnih zadrug za ljubljansko oblast. Ob številni udeležbi delegatov obrtnih zadrug iz vseh krajev ljubljanske oblasti je zborovanje otvoril zvezni predsednik g. Josip Rebek, ki je uvodoma pozdravil zastopnika mestne občine ljubljanske g. Čehuna, zastopnika Zbornice za TOI g. dr. Pretnarja, zastopnika Zveze industrijev g. Gorjupa in predsednika Vrhovnega obrtniškega sveta g. Ivana Rebaka iz Celja. Omenil je da je lani odložil zvezno načelstvo ustanoviti zvezo in častni načelnik g. Eng. Franchetti, ki je skoro 25 let uspešno deloval v obrtniškem pokretu; občni zbor je izrekel zaslužnemu obrtnišku organizatorju najlepšo zahvalo.

V letošnjem letu je Zveza praznovala 25-letnico svojega obstoja in priredila jo do vrhovo proslavo, ki je nad vse pričakovane lepo uspela. Povodoma se praznovanje izdala tudi lepo spominsko knjigo. Da ojači svoje finance, prireja letos veliko efektivno loterijo in upa, da bo obrtništvo tudi tem potom podorilo svolo matico.

Obrtniki preživljajo še vedno neznošno gospodarsko krizo in zaman išče opore in pomoči pri merodajnih faktorjih. Edina opora v težavnem eksistenčnem boju mu je njegova organizacija. Zaradi koncentracije sil je bil lani ustanovljen Vrhovni obrtniški svet, ki združuje v sebi vse osrednje obrtniške organizacije Slovenije. Obrtnik in kmet sta najtrdnjša temelja države in baš ta najtrdnjši temelji ruši država s tem, da ga izmoggava s prekomernimi davkami. Teško ovira obrtniška delavnost davek na poslovni promet, proti kateremu protestirajo gospodarski krogi vse države. Vendar vlada teh protestov ne upošteva. Tudi novi davčni zakon ne bo prinesel obrtniku olajšanja davčnih bremen. Obrtništvo pa se mora razbremeniti, kar bo le državi v korist.

Volitve v Zbornico TOI so pokazale, da faktorjem, ki igrajo v našem javnem življenju važno vlogo, ni ničesar svetega. Zbornica stoji pod doimom političnih razmer. Delegacije Vrhovnega obrtniškega sveta, ki šteje 6 članov, večina v Zbornici ne upošteva. Prišli smo tako daleč, da Zbornica ni predložila plenumu še niti letošnjega proračuna.

Toda obrtnik ne sme obupavati. Obrtniške organizacije morajo postati močno orožje. Ustanavljati je treba obrtna društva, ki naj postanejo žarišče obrtniškega prosvetnega delovanja. Otvoriti je treba Zvezo obrtnih društev za Slovenijo s sedežem v Celju. Treba je dvigniti obrtno solstvo, prirejati obrtniške razstave in nadaljevati borbo za ustanovitev podružnice državne obrtne banke v Ljubljani.

Na koncu svojega govora je g. Rebek izrazil zahvalo vsem onim, ki so pomagali Zvezi in jo podpirali z dobrimi nasveti.

V imenu Zbornice za TOI je pozdravil zborovalce g. dr. Pretnar, v imenu Zveze industrijev pa g. Gorjup, nakar je starosta slovenskega obrtniškega sveta g. Ivan Rebek (Celje) v temperamentnem govoru grajal neznošno davčne razmere in postopanje vlade napram obrtništvu, ki je povsod zapostavljeno.

Zvezni tajnik g. Kaiser je nato prečital obširno tajniško poročilo, ki temeljito obravnava vsa aktualna obrtniška vprašanja. Računski zaključek za l. 1927 izkazuje 69.934 Din dohodkov in 65.843 Din izdatkov in je bil soglasno odobren, ravno tako tudi proračun za l. 1928. K tajniškemu poročilu so bile sprejete obsežne resolucije. Pri volitvah so bili izvoljeni v načelstvo gg.: Josip Rebek, Milko Krapež, Karl Vidmar, Emil More, Ivan Brestvar, Alojzij Smerkolj, Fran Igljič, Ivan Bricelej, Ivan Bernik, Ivan Miheličič, Stefan Spelčič, Josip Toni (vsi iz Ljubljane), Ivan Gogala (Jesenice), Filip Oržič (Novomesto), Alojzij Češar (Ribnica) in Anton Malgaj (Trbovlje).

Pretrseljiva družinska tragedija

Oče in mati se zastrupila s plinom in vzela s seboj v smrt dva otroka.

V noči od petka na soboto se je odigrala v Döblingu pri Dunaju strašna družinska tragedija, čije žrtev so postali posestnik Ivan Markus, njegova žena Marija ter njuna sinova gimnazijca Hans in Fritz.

Nesrečna družina je stanovala v majhni pritični hišici, v kateri stanujeta tudi Markusova sestra Heberjeva in domači hlapec, Markus, ugleden posestnik, je bil svojčas pri mnogih društvi odbornik. Njegovo finančno stanje se je v zadnjih letih zelo poslabšalo, posebno zaradi tega, ker je povečal svoje posestvo in je bil prisiljen napraviti dolgove.

V petek zvečer je Markus, preden se je odpravil k počitku, naročil hlapcu, naj ga zbudi ob 5. zjutraj. Ko je hlapec v soboto zjutraj potrkal na vrata, se mu ni nihče odzval. Čakal je do 7. ure in ko se mu je zadel stvar sumljiva, je zbudil Markusovo sestro, nakar sta oba vdrila nasilno v stanovanje.

V kuhinji, v katero se pride iz veže, sta začutila močan duh po plinu. Ko sta stopila v spalnico, sta opazila, da je bila plinova cev odprta in da leže oče in mati, kakor tudi njuna sinova brezgibno v posteljah. Na pomoč pozvano rešilno društvo in policija je ugotovila pri vseh zastrupljenih s plinom.

V teku preiskave se je ugotovilo, da gre za pretrseljivo družinsko tragedijo. Zakonik Markus sta odšla sporazumno v smrt in sta vzela s seboj oba sinova brez njune vednosti. Markus je pred smrtjo napisal poslovljno pismo, v katerem je opisal vroke svojega obupnega dejanja z naslednjimi besedami:

«Slabe letine, bolezn, neugodna letina, ki se zopet obeta, kakor tudi brezna budočnost, mi branijo, da bi še nadalje živel. Takšno življenje, ki ga je že od vsega početka spremljalo trpljenje in uboštvo, sploh ni življenje za ljudi, ki poznajo le delo, skrb in pomanjkanje. Po tehtnem preudarnanju z ženo sva se odločila k temu koraku. Ni to nobena zmešanost, temveč zaveda, ki sva jo že pol leta nameravala. Izvršila sva jo sporazumno in brez vednosti najinih dobrih in pridnih otrok, ki sva ju vzela s seboj, da ju ne izročiva lakoti in bedi.»

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

„Nočem milodarov in sočutja!“

Avtomobilski kralj — berač.

iz Newyorka poročajo: David Buick, ustanovitelj družbe »Buick Motor Company«, živi v Detroitu popolnoma pozabljen v veliki revščini. Njegovo ime se blišči na več ko okoli dva milijona avtomobilih po vsem svetu, on sam pa si ne more privoščiti niti enega voza. Buick je star že skoro 74 let in si služi sedaj svoj bormi kruh na neki trgovski šoli. »Delati moram dalje, ali pa umreti od glada,« je dejal nekemu novinarju, ki ga je obiskal. Buick, rodom Škot, je prišel s 40 leti v Detroit in ustanovil tam malo tovarno za železino. Ker se mu je zdel transport s konji predrag, se je pričel ukvarjati z motorji. Ko je iznašel čisto svojevrsten motor, je ustanovil leta 1903 skupaj z W. C. Durantom družbo »Buick Motor Company«. »Sedem let zaporedoma,« je pripovedoval Buick, »nisem poznal nobene nadele, nobenega dopusta, nobenega božiča. Delal sem 12, 16, da, celo 18 ur na dan!« Leto 1910, je nena doma zbolel in je moral, da okreva, odpotovati v Kalifornijo. Moral je prodati svoje delnice pri družbi. Če jih ne bi moral takrat prodati, bi bil danes večkratni milijonar. »Bil sem že pri marsikaterem prijatelju iz onih dni — vsi so danes milijonarji — in sem jih prosil dela, toda nihče me neče poznati. Nočem milodarov in tudi ne potrebujem sočutja! Močan sem še in zmogel dela! Toda težko je možu mlajh let, biti v negotovosti s svojo usodo. — Je zaključil Buick razgovor z novinarjem.

Sleparski nezakonski sin Franca Jožefa na naši rivijeri

Pustolovščine avstrijskega narednika v Opatiji in Dubrovniku

V začetku pomladanske sezone na naši rivijeri je dospel v Dubrovnik eleganten običen tujec, ki se je v hotelu, kjer se je nastanil, predstavil kot Friderik Engelhardt, tovarnar z Dunaja. Kmalu je navezal znanstvo v dubrovniških boljših krogih in se začel posameznim prijateljem zaupno predstavljati kot nezakonski sin pokojnega Franca Jožefa, navajajoč, da je njegova mati Kristina bila balerina dunajske dvorne opere in da zdaj živi na večji farmi v Ameriki. Engelhardt je nastopal silno galantno, prirejal je skupne večerje in avtomobilske izlete ter sam plačeval vse zapitke. Nekega jutra je po končanem krokanju naložil vso svojo družbo v avtomobil in jo jadrno odpeljal v Split, kjer je v hotelu Bellevue povzročil posebno senzacijo deloma s svojo galantnostjo, še bolj pa, ko je šlo od ušes do ušes, da je Engelhardt potomec pokojnega avstrijskega cesarja...

za 15.000 lir. Pred svojim prihodom v Dubrovnik se je Engelhardt zdrževal v hotelu »Excelsior« v Opatiji. Prve dni je istokot nastopal galantno Nenadoma pa je obšel in ostal v postelji. Ker ga ni bilo h kosilu, se je hotelir potrudil v njegovo sobo in mu prinesel brzojavko, ki je na Engelhardtov naslov prispela z Dunaja. Engelhardt je ležal nepremično v postelji; potožil je hotelirju, da se zaradi revmatizma ne more premakniti, in ga prosil, naj on odpre in prečita brzojavko. V brzojavki je stalo, da mu je neka dunajska banka pravkar nakazala 50.000 lir na njegov tekoči račun... Vzradoščen, da ima v hotelu tako bogatega gosta, se je hotelir potrudil, da Dunajčanu postreže kar najbolje.

Dva dni nato je Engelhardt zopet ozdravel. Ker denarja le še ni bilo, je stopil k hotelirju in ga naprosil za posojilo 15.000 lir. Hotelir mu je brez nadaljnega ustregele, in posledica je bila, da je Engelhardt še isto noč izginil z denarjem iz Opatije.

Ko je hotelir po dolgem poizvedovanju izvedel, da se pustolovski Dunajčan potika po našem Primorju, se je potrudil tjakaj in na žalost izvedel, da mu je Engelhardt tudi tu odnesel pete. Razširjalo se glasovi, da je galantni pustolovec pobegnil v Albanijo. Med stvarmi, ki jih je pustil v dubrovniškem hotelu, so našli več legitimacij na razna imena in med drugim fotografijo, ki predstavlja Engelhardta kot bivšega avstrijskega narednika. Vršilo se vsestranska poizvedovanja, ker je upravičena domneva, da ima Engelhardt na vesti celo vrsto sleparij, izvršenih širom Evrope. Njegove pustolovščine pa vendarle dokazujejo, da se še vedno da slepariti na račun izvenzakonskih skrivnosti pokojnega Franca Jožefa.

Zastrupljene žrtve stare čarodejke Anujke

Senzacionalna aretacija misteriozne starke v Banatu

Novi Sad, 20. maja.

Med kmečkimi prebivalstvom v Banatu je te dni povzročila ogromno senzacijo aretacija 90-letne starke Anujke, bivajoče v vasi Vladimirovcu. Aretirana starke je bila pod imenom baba Anujka na glasu čarovnice. Le malokdo je došel poznati njeno pravo ime: Anujka de Pištinja, rojena Draksin, po poreku Romunka. Že nad 50 let se je starka bavila s čarodejstvi. Nikomur ni padlo v glavo, da bi jo prijavila oblasti. Vsi so se je bali, saj je izvrševala čarodejstva že tistih dob, ko so sedanjí starci tamošnjih krajev bili še v plenicih. K njej so se že od nekdaj zatekali kmetje po zdravila. A kakor je sedaj doganano, je čarodejka Anujka za dober denar pomagala spravljati s sveta razne kmete, ki so bili v nadlego lastnim ženam ali dedičem.

Kaplar Ravnikar pa se ni ustrašil, marveč je starke po zaslišanju eskortiral k sodišču v Pančevo, kjer je zdaj uvedena obširna preiskava. Ekshumirani sta bili trupli Lazarja Luduskega in Nikole Momirova. Komisijo pri ekshumaciji so tvorili: dva zdravnik, preiskovalni sodnik in državni pravdnik. Notranjost obeh trupel bo preiskal beogradski kemični laboratorij.

Upravičena je domneva, da je Anujka tekom polstoletja svojih čarodejevstev spravila pod zemljo celo vrsto nesrečnih žrtev. Smatra se, da je njena čarobna vodica imela primešanega dovoli arzenika, ki je tekom kratkih dni uničil »pacienta«. Zastrupljenje se je po navodilih Anujke vršilo na naslednji način: na smrt obsojenemu je žena ali dedič, ki bi se ga bil rad iznebil, prinesel »bajano vodico« k pijaci ali jedilu, nakar je nesrečnež zbolel. In ko si je v mrzlici zaželel pijače, so mu v vodo prillili »bajano vodico«, ki ga je v 14 dneh gotovo spravila v grob. Starke Anujka, ki je za svoja visoka leta še nenaovdno čvrsta in odlična, si je s svojimi čarodejstvi tekom polstoletja pridobila lepo premoženje in je žvela kakor grofica.

MLADINI PREPOVEDANO!
Veliki «Ufa» film

Grand Hotel Boulevard

Prvovrstni igralci MADY CHRISTIANS, ERNA MORENA, WERNER FUETTERER
Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.
TEL. 2124. ELITNI KINO MATICA.

Slovenska književnost v francoski luči

Francija se je pričela po svetovni vojni korenito baviti z vprašanji vseh slavenskih rodov. V ta namen izdajajo strokovnjaki dve glasili: Revue d'Etudes slaves in Le Monde slave. Za umstveno zblizevanje in prosvetno sodelovanje našega naroda z najstarejšo omiko na zapadu pa razen tega prihajajo zdaj za zdaj pariški tiskovalci v Trojmeno kraljevino. Ali redne stike omogočajo posebno vseučiliški profesorji ozirnoma lektorji. Ljubljana je imela srečo, da sta opravljala tukaščno posredovalno službo dva darovita in delavna moža, baveča se s slovanskima skrajnostima: ruščino in slovenščino. Sedajni zastopnik, g. René Martel, je po kratkem bivanju med nami objavil tehtno in pomembno razpravo »La Slovénie et les problèmes contemporains«. A hvala mu sreča za mnogo drugih uslug, ki jih ne bom tokrat omenjal.

Pred njim pa je posloval na tukašnji univerzi prof. Tesnière; pisec obširne monografije o slovenski dvojnici z jezikovnim zemljevidom po Gilliéronovem vzoru. Posedujočo obilno zbirko slovenskih knjig od početka do danes, se je lotil prevajati Cankarja in Podlimbarskega, čigar Gospodin Franjo bi utegnil zanimati nekevo »olake z »alzaškega« vidika. Ker pa je bil g. Tesnière pozvan na strasburško stolico, namenjeno seveda pretežno največim slavenskim slovostvom, je kazalo, da bo moral znamenariti našo književnost in govorico. Tem bolj nas veseli, da ni pozabil skrajnega slavenskega zapada. Poroča namreč o vsem našem umskem udeleustvovanju v gorenjih obzorjih. O prički na tudi predava o naših težnjah in težavah.

Tako je imel v zimskem poletju 1927/28 javni tečaj na filozofskem oddelku strasburškega vseučilišča z naslovom »Grandes époques et grandes figures de la littérature slave«. Vseh teh 11 govorov je alzaškolorski list La Vie Universitaire priobčila v skrčenem posnetku, okoli 15 stolpčev v osmerki. Že ti kratki izvlečki pričajo o jasnem, umljivem in živahnem slogu, ki zna polskati značilno potezo, ne preziraje dušeslovnega stališča nadram občinstvu: poudarja predvsem prikupno plat izbrane snovi. Kako je razdeljena tvarina? Prvo uro je predavatelj posvetil zgodovinsko-zemljepisnim pojmom, drugo protestantskemu pokretu, tretjo protireformaciji. Zatem obravnava čas narodne prebujbe. Dne 22. jan. je razpravljal o janzénizmu. Posebno poglavje odprade na Prešerna. eno na Bleiweisovo dobo. Stritar z vsemi valjevi (exercitiers) in z »korškim slavcem« tvori prehod v 9. odstavek: slovenski realizem. Nato pride moderna proza, ki je s Rankarjem »dosegla evropsko višino«. Zaključni nastop se ukvarja z Zupančičem, o čigar Veroniki Deseniški na pričko pravijo: »To prekrasno delo je vzbudilo med ocenjevalci silovite polemike, ki pa nič ne zmanjšujejo njene vrednosti«. Naposled je g. Tesnière pozval svoje slušalstvo, naj spoštljivo pozdravi v O. Zupančiču genij moža, ki je velik prijatelj duhovne Francije in eden največjih pesnikov v rodni državi. Zaključil je z obžalovanjem, da se na francoskem nekam zanemarija slovensko leoslovje. »In vendar se ti literaturi, ki ima v svoji preteklosti Trubarja in Prešerna ter v svoji sedanosti Zupančiča, obeta lena bodočnost!« — A. D.

Špecialni artistični atelje za crko-slikarstvo

PRISTOU & BRICELJ

LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 4 — Sv. Petra cesta št. 39. — Telefon 2908.

Najboljši roman iz Zedinjenih držav

Naslov mu je *The Bridge of San Luis Rey*, pisec pa neki Thornton Wilder, sin novinarja v Novi Angliji. Pisatelj Arnold Bennet ga je razglasil za najodličnejši roman današnjih časov. Ameriški kritiki so nekaj časa smešili Bennetta zato, zdaj pa so se vsi izpreobrnil. Eden je celo javno preklical svojo sodbo glede tega dela. Vsebina: zgodba petih ljudi, vmes deklica, ki so našli smrt v Mehiki ob nezdigi na nekem mostu. Avtor riše narobe vse dogodke, ki so privledli vsako teh oseb na sličen konec. Knjige se prodajo po 10.000 izvodov na teden in srečni Wilder zasluži z njo desetkrat toliko, kot s svojo docenturo na univerzi. Vsi dnevniki in tedniki mu obetajo zlato mostove in roté ga, da bi šel v Hollywood in delal scenarijo za kino.

Wilder je svojevrsten možak. Ko je priobčil svoje prvi roman, *Cabala*, ki riše ameriške kroge v Italiji, je prošil založnika, naj ne dela nikake reklame za ta spis, hoče videti, koliko bo prodal sam po sebi. Uspeh je bil samo časten in drugi roman bi bil doživel isto usodo, da se ni Bennett tolikanj zavzel zanj. Ravnateljem potujočih knjižnic, nedavno ustanovljenih v Uniji, je hudo žal, ker niso sami zavohali uspele knjige. To so književniki, ki hočejo takoj nuditi vse knjige vredne čitanja. Ali Wilderjevo delo so bili spoznali pred Bennetom, preden je prišlo na knjižni trg! — in ga označili kot nezanimivo.

«Moja hči ima srečo s najboljšimi rodbinami...»
«Tako, tako... Kaj pa je?»
«Telefonistinja.»

Olimpijski dan v Ljubljani

Veliko zanimanje za kolesarske dirke. Primorje igra proti Hermesu neodločeno ter izpade iz pokalnega tekmovanja, ker prisodi žreb zmago Hermesu. Visoka zmaga Splita nad Zagrebom

V okvirju olimpijskega dne, ki se je včeraj vršil v Ljubljani, so se vršile kolesarske in nogometne tekme, ki pa niso prinesle posebnega finančnega uspeha.

Kolesarske dirke

Dopoldne so se vršile kolesarske dirke obeh ljubljanskih pododborov. V dveh skupinah je startalo preko 40 dirkačev, ki so vsi dokazali, da so v dobri formi, ki so si jo pridobili v smotnem treninju. Dirke so se vršile kot kolo državne prvenstva, in sicer za prvorazredne dirkače na km 75, za juniorje pa na km 50. Proga Ljubljana — Vrhnika — Gortčarjev in nazaj je ena najboljših kolesarskih prog Slovenije. Tekmovalci so dosegli v splošnem dobre čase. Prvorazredni dirkači so vozili povprečno km 30.200, juniorji pa km 30.100 na uro.

Rezultati obeh ljubljanskih pododborov so naslednji:

»Prvorazredni« (km 75).

- 1.) Šolar (Ilirija) 2:29:12, 2.) Kosmatin (Primorje) 2:29:12,2, 3.) Abulnar (Primorje) 2:29:12,4, 4.) Valant (Ilirija) 2:29:12,6, 5.) Peršin (Ilirija) 2:29:12,8, 6.) Meze (Ilirija) 2:29:52, 7.) Smrekar (Ljubljana) 2:31:35, 8.) Prodan (Sava) 2:31:54, 9.) Zanočkar (Primorje) 2:32:51, 10.) Požarčar (Ljubljana) 2:33:51.

Juniorji (km 50).

- 1.) Čihlar (Primorje) 1:39:15, 2.) Redenšek Disk (Domžale) 1:39:16, 3.) Petrovičič (Zarja) 1:41:19, 4.) Oblak (Vrhnika) 1:41:37, 5.) Dovč (Sava) 1:41:37,2, 6.) Hočevar (Ljubljana) 1:43:56, 7.) Klemen (Ilirija) 1:43:57, 8.) Šušteršič (Ljubljana) 1:45, 9.) Finc (Ljubljana) 1:46, 10.) Černe (Ljubljana) 1:49.

Zaradi večjih defektov so dosegli nekateri igrači slabše čase. Smrekarju se je zlomilo sprednje kolo; Zanočkar je imel kar dva defekta, Dolenc je padel, Jesenovec, Goltes in Pokovec so imeli znatne defekte ter so morali odstopiti.

Juniorji so imeli krasno vreme, dočim je »prvorazredne dirkače« od Vrhnike naprej močila ploha, tako da so vozili na blatni cestni in priselili na cilj dočela premočeni. Sicer bi bili rezultati gotovo boljši.

Dirke so se izvršile pod spretnim vodstvom pododborovih predsednikov g. Zakarja in Batleja v najlepšem redu in brez vsake nezgode. Na cilju se je zbralo mnogo občinstva. Žalilobz nima večina občinstva pravega znanja za težavno nalogo, ki jo vršijo naši kolesarji v splošnem sportnem interesu, zlasti za bližajoče se nastope naših kolesarjev na olimpijadi.

Nogometni tekmi

Na olimpijski dan sta se odigrali dve nogometni tekmi in sicer važna prvenstvena tekma med Reko in Svobodo in semifinalna tekma za pokal LNP-a med Primorjem in Hermesom.

V naslednjem kratki poročili:

Reka : Svoboda 3:2

Obojestransko se je igralo zelo nervozno. Zog se je udarjala brez vsakega zmisla ter se je obojestransko forsirala visoka igra.

Zelo so se trudili Svobodanci, ki že drugo leto zaman čakajo, da bi si pridobili prvenstvo drugega razreda. O igračih samih je težko hvaliti tega ali onega, kaj itekma je bila ves čas igra v znamenju prvenstvenega boja. Vendar se je poznalo, da zna napadalni trio zaigrati dovolj zmiselno.

Tekmo je vodil dokaj dobro in objektivno g. Pevalak.

Primorje : Hermes 2:2 (2:0)

Podaljšek 2krat 15 minut ni prinesel odločitve. Žreb odloči za Hermes.

Tekma med gornjima kluboma je prinesla več živahnosti in zanimivosti, kajti borba je bila izenačena, kar je pripisovati zlasti dejstvu, da so Primorjanci nastopili z drugo garnituro, ojačeni so Svetiču. Uršiču in Piškcu iz prvega moštva.

Primorjanci so v prvem polčku dominirali ter dosegli v kratkem predelku dva gola. Do tujaka je napadalni kvintet igral še dokaj dobro, čeprav se je opazilo, da Bauer ne spada v moštvo. Svoim soigračem je bil bolj na poti kot v oporo. Dober vodja napada je bil Vrhnovnik.

Ugajalo je tudi desno krilo, dočim sta bila leva zveza in levo krilo izrazito slaba. V krilski vrsti je bil edino Jug 11. na mestu, zelo slab je bil desni krilec. V голу je nastopil Erman, ki nosi precejšen del krivde na dobljenih golih. Uršiču kot branilcu se pozna, da ni vajen tega mesta.

Hermesžanu so postavili v boj moštvo, polno elana, ambicije in volje do zmage. S tem so paralizirali svoj minus v tehničnem oziru. Ugajal se zlasti napadalni trio pod spretnim vodstvom

Žena in 7 mož

Annie Vivanti

Za nas ženske obstoji sreča — tako vsaj zatrjujejo — zgolj v tem, da si znamo poiskati idealnega moža. Kadar se je ženska za to odločila, ji pač ne bo težko izbrati si primernega moža med naslednjimi sedmimi tipi:

- 1. Prizanesljivi mož;
- 2. Mož, ki mu je težko ustreči.
- 3. Molčeči mož.
- 4. Veseli mož.
- 5. Godrnjavi mož.
- 6. Umetniški mož.
- 7. Navadni mož.

Z enim teh mož more biti povsem zadovoljna sleherni žena — pa naj bo povprečne ali nadpovprečne inteligence.

Prizanesljivi mož

Nad njega ga ni. Mož, čigar geslo slove: »Vse, kar stori moja žena, je dobro. Vse, kar pove, velja. Vse, kar nosi, ji pristaja. Vse, kar ugaja njej, ugaja tudi meni.«

In vendar so žene, ki s takim možem niso zadovoljne. Pravijo: »Ne ljubi me kakor bi jaz hotela. Če bi me ljubil, bi bil ljubosumen. Stisnil bi me v objem, pazil bi na sleherni moj kroknj, vzemirjal bi se, izpraševal bi me. Potem bi bila šele zadovoljna z njegovo ljubeznijo. A nič. Če mu rečem: »Zdravstvuj! Odpotujem na morje ali v planine in me en mesec ne bo nazaj!« — mi odgovori: »Sijajno! Krasna misel! Želim ti mnogo zabave!« Če mu rečem: »Danes sem srečala gospoda P... Ljubenziv šlovec. Bil je zelo laskav z menoj...«, mi mož odgovori: »Da, on je zelo vljuden človek, ali naj ga povabim na večerjo?« — »Ne, ne, to ni nikakršna ljubezen!« pravi taka žena.

Toda ona — ona srečnica, ki je zadovoljna z vsem, kar ima — ona ne pozna ničesar

Zakarja, kateremu sta pridno sekundirali obe zvezi. Pohvaliti je treba tudi desnega in srednjega krilca, levi pa je omagal. Obramba je bila dobra ter sta oba branilca v startu prekašala vse ostale.

Z ozirom na neodločeni izid je sodnik g. Vođiček podaljšal tekmo v zmyslu propozicij za 2krat 15 minut. Zaradi izčrpanosti obeh moštev niti podaljšek ni prinesel odločitve, nakar je žreb določil Hermesu za zmagovalca.

Sodil je g. Vođiček, ki je napravil več napak, trdil pa se je, da je ostal objektivnen.

Split — Zagreb 5 : 0 (4 : 0)

Split, 20. maja. Danes se je vršila tukaj medmestna tekma Split — Zagreb, ki je končala z visoko zmago 5 : 0 (4 : 0) za Split. Za tekmo sta bila določeni naslednji moštvi:

Split: Gazzari O. — Gazzari R., Rodin — Dešković, Kurir M. Poduje V. — Poduje S. Benčić, Lemšič, Bonačić, Radić (vsi Hajduk).

Zagreb: Podhraški (Concordia) — Mantler, Gmajnički — Remec (vsi Gradjanski), Premelj (Concordia), Hitrec — Kvaternik, Babič B., Perška, Cindrič, Giller (vsi Gradjanski).

Igra splitskega moštva je bila izredna, dočim je zagrebška reprezentanca igrala zelo slabo. Zagrebčani trdijo, da je bila enajstmetrovka, iz katere je rezultiral peti gol, preostra kazen.

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Prijateljska: Hašk — Concordia 2 : 1 (0 : 1). Hašk je skoraj skozi vse drugi polčas igral z 10 igračmi.

Praga: DFC — Viktorija Žižkov 2 : 1 (0 : 0). Teplitzer FC — FC Karlin 3 : 2 (1 : 1). Slavija — Vrsovice 3 : 1 (3 : 0).

Budimpešta: Ferencvaros — Nemzeti 4 : 1 (1 : 1). Booskay — Vasas 2 : 0 (0 : 0). Hungaria — Kispesti 1 : 0 (1 : 0). Újpesti — III. okr. 4 : 1 (0 : 0). Sabaria — «33» 3 : 1 (1 : 1). Bastya — Atila 1 : 1 (0 : 1).

Hanover: Severna Nemčija — Severna Holandska 3 : 0 (1 : 0).

Dunsj: Slovan — Hertha 4 : 0 (2 : 0). FAC — Simmering 5 : 4 (3 : 1). Vienna — BAC 4 : 0 (0 : 0). Wacker — Sportklub 3 : 0 (2 : 0). Rapid — Kladno (Kladno) 4 : 1 (2 : 0). Hakoah — Nicholson 0 : 0.

Davis — cup

Berlin, 20. Nemčija — Španska 3 : 2. Nemci so podlegli v dublu, vrhu tega je Moldenhauer izgubil proti Sindreu v petih setih.

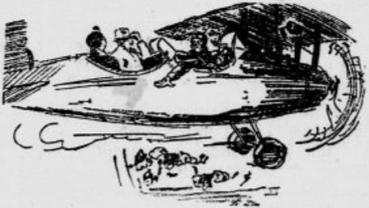
Stockholm, 20. Češkoslovaška — Švedska 5 : 0.

Helsingfors, 20. Anglija — Finska 5 : 0.

Rim, 20. Italija — Rumunija 4 : 1.

Amsterdam, 20. Holandska vodi proti Madžarski 2 : 1.

V tretji rundi nastopijo naslednji pari: Italija — Indija, Anglija — Nemčija, Češkoslovaška — Nova Zelandija in zmagovalca v drugi rundi Holandska — Madžarska, Danska — Avstrija.

»Ali ste že dolgo pilot?«
»Letal sem, ko sem bil še majhen!«

„Ljudski kino ZKD“ (IDEAL)

sporoča cenj. občinstvu, da se bo na splošno željo predvajal še danes nepreklicno zadnjikrat velfilm »SEJKOV SIN« z nepozabnim umetnikom RUDOLFOM VALENTINOM v glavni vlogi. — Bajno lepi film naj si torej danes vsakdo ogleda, ker je to zdajnja prilika. — V torek nov spored.

Ljubljanska nedeljska kronika

Ljubljana v znamenju sporta. — Promenada in mestno življenje. — Raznoterosti.

Ljubljana, 20. maja.

Zivljenje v Ljubljani je poteklo danes v znamenju sportnih dogodkov. Bleiweisova cesta je bila že pred 9. obrobljena od špallirja radovednih gledalcev, ki so čakali starta kolesarskih dirkačev II. kola za državno čestno prvenstvo izpred Narodnega doma na progi Ljubljana — Lozatec in obratno.

Mnogim ljubljancem se je zazdelo ob pogledu na te množice kar čudno, da imajo ljudje smisel in umevanje tudi za druge vrste sporta in ne samo za nogomet. Toda olimpijski dan je spravil na dan tudi druge panoge sporta in v Ljubljani v nedeljo v tem pogledu ni bilo dolčas. Malce je dopoldne sicer najdalj dež, ki je strašil od časa do časa tekomo vsega dneva, vendar ni motil preveč. Vsi ne tistih, ki so ostali v mestu. Oni, ki hodijo na deželo, pa so se ga letos že tako navadili, da posebno v nedeljah in praznikih z njegovo nagajivostjo sploh računajo. Zato hodilo nekateri izletniki v hrabe oboroženi povrh drugega tudi še z »marelo«.

Promenada je bila kljub nagačnemu vremenu neznansko živahna. Čeprav so bili ljubljanci to pot obrabljani za promenadni koncert v »Zvezde«. Ogledovali so se sprehajalci bolj tih, zato pa bolj temeljito.

Popoldne se je dobršen del ljubljane prisrkal na igrišče SK. Ilirije, kjer se je vršil hud boj med Svobodaci in Rečani ter pokolna tekma med Prim. in Hermesom. Bilo je spet drukanja in razburjanja, da jo!

V ostalem pa je minila nedelja brez zaznacij. Vlaki so odhajali zjutraj iz Ljubljane skoro prenapolnjeni, zvečer pa so se res prenapolnili vračali zonet na glavni kolodvor. Ljudstva, ki išče nedeljskega odihla zmagaj v blaženi naravi, bodisi v tam ali onem kotu Gorenjske, pa tudi v drugih predelih »kranjske dežele«, je čedalje več in ga bo vedno več še v bodoče.

Tatvine malega apaša Pavla

Mladi dečko Pavle je dan prebil na Gradu, ko pa se je jelo mračiti, se je opogumil in zdrsil po »Rebri« navzdol ter priskakljal v mesto. V železcu mu je krulilo in sam ni vedel, kako bi si pomagal, kje bi našel dobrega človeka, ki bi mu ustejal glad. Vsakogar je gledal nekam nezaupljivo, marsikomu je hotel že zastaviti pot in ga poprositi za majhen dar. Vendar, ustrašil se je slabe vesti, ki ga je morila že nekaj

Mariborsko pismo „Ponedeljku“

Lisl Wurmbova v Mariboru. — Doslej najlepša pomladna nedelja. — Sokolska in sportna prireditve. Policijska kronika

Maribor, 20. maja.

V soboto okrog 7. ure zvečer se je pred veliko kavarno ustavil avtomobil gd. Lizike Wurmbove, ki se je na poti iz Ljubljane v Avstrijo ustavila v Mariboru. Njen oče, dujaški slikar prof. A. G. Wurm, ki jo spremlja na 100.000 kilometrski vožnji, je oče slovitnega sodobnega pesnika Wurmbo, ki hodi po stopinjah Roseggerja. Štirisedežni avto tipa »Steyr« ima na pokrivalu nad hladinikom vse polno emaljiranih amblemov mednarodnih avtoklubov iz raznih evropskih mest, kjer sta rekorderja desedaj startala. Razgovor z ljubko Lisl Wurmbovo je bil zelo prijeten. Vzlic naporom, ki jih je prestala in jih do 17. septembra še ima pred seboj, je jako šaljiva in vsa prežeta pripravljenosti, da dobi stavo z Američanom, ki ga hoče potolči s plusom 43 tisoč km, zakaj dosedanji rekord je znašal 57.000 km v najboljšem avtu. Njen oče gosp. Wurm je poln navdušenja za lepote naše domovine, kjer je posnel neštete fotografije in celo do 3000 m dolg film. Po dobljeni stavi hoče za delj časa v naše kraje z namenom, da širni svet seznanji z lepotami Slovenije. Podoba je, da je ta stava nekaka prikrita reklama slovite avtovožnje »Steyr«, ki hoče svetlo pokazati vztrajnost svojih avtov ter sodobni prehudi avtomobilni konkurenci v stroki izbiti rekord. Prof. Wurm in njegova hčerka sta sinoči zapustila Maribor ter odpotovala dalje v Avstrijo.

Današnja majniška nedelja je bila kljub svoji vetrovitosti ena najlepših v seriji letošnjih pomladnih nedelj. V zgodnjih jutranjih urah so dolge vrste izletnikov odhajale na ozelenelo Pohorje in tudi prvi koroški vlak je bil močno zaseden.

V Maribru samem pa je bila atrakcija

dni. Kar ni se mozel osmelti, da bi stopil k peku in ga poprosil za žemlo ali košček črnega kruha. Taval je tako po mestu več ur in slednjič začutil, da je zaspan.

Toda kam spat? Obšel je že nekoliko dvorišč, oprezojoč, kje bi našel primeren kot, da položi svojo trudno glavo. Spal je tako-le zunaj že nad deset dni...

Majhen navihaneec, ki se je nagibal k apaštvu. Doma ga ne obdrži nikdo. Ne mara za mojstra, že manj za pomočnike v delavnici; neprimerno bolj všeč so mu delavci pod kostanjmi. Najbolji seveda mladi fantje s čepicami na glavi, ki mečejo na nekatere temne poglede, ki pa niso surovi napram prirasitku v njihovi družbi, čeprav je to majhen pokvarjen fant, ki še ni nikak mojster v poklicih, ki jih izvršujejo oni. Pavel se je čutil med njimi zelo majhnega, akoravno ima že all šele petnaest let.

Zazdel pa se je Pavle kol vsem velik talent, kajti dečko jim je pokazal kopo zastavnih listkov na vse mogoče predmete, ki jih je znesil tekom desetih dni, odkar se je izgubil med ljubljanske apaše v zastavljalnico.

Ponoči je Pavla, spečega in lačnega, našel stražnik na prostem za palačo Kredite banke in ga odvedel na polico. Tamkaj je fant priznal zasliučnemu uradniku, da krade po hišah vse, kar mu pride pod roko in nosi ukradeni robo ali v zastavljalnico ali pa jo prodaja ljudem, ki menda tudi nimajo patenta na poštenost.

Spopad v Tomačevem

V Tomačevem je sedela včeraj v Kovačevi gostilni večja družba domačih fanfov, med katerimi so bili tudi delavci — nedomačini. Ti delavci so bili nekaj čez metro in vino jih je kmalu spravilo v več ko živahno stanje. Slednjič so se pričeli delavci med seboj prepirati. Med njimi je bil najbolj glasen delavec Jože Basina, kateremu je drugi delavec France Butara, njegov ožji rojak (oba sta namreč doma nekje od Krškega) najbolj oporekal. Slednjič se je France iz gostilne umaknil in odšel na dvorišče. V tem hipu pa je že privrščal za njim Basina, ki je poiskal nekje ročico voza in pričel neumisljeno udrihati po 25letnem Francetu. Ko ga je že dosti odbedel po životu, ga je še dvakrat z vso močjo mahnil po levi roki in mu jo zlomil.

Močno poškodovanega Butaro so domačini spravili v ljubljansko bolnico, dočim so se z Basino pomenili orožniki.

dneva impozantna prireditve Sokolskega društva, kjer se je združil ves napredni Maribor

Druga znamenitost je bila mednarodna kolesarska in motorna dirka med Gradcem in Mariborom. To je bilo poleg običajnega avtobusnega prometa in privatnih avtomobilov po glavnih ulicah vrvenja kakor že dolgo ne!

Medtem, ko se je velik del Mariborčanov vsestransko zabaval, se je vršil na mestno pokopališče pogreb tragično premelnega kleparja mestnega vodovoda, jedva 30letnega Franca Schafhalterja. Udeležba je bila zelo velika, ker je tragična smrt zelo priljubljenega pokojnika globoko pretresla vse mesto.

Kar se tiče policijske kronike, igra pri nas veliko vlogo sezona tatinskih kolesarjev. Tatovi koles se poslužujejo najrazličnejših trikov in izgovorov, ki pa spričo izvežbanosti naše policije nimajo kaj uspehov. Tako je prišel v roke pravice neki Ivan T. ki je pridržan v zaporu, kljub temu, da je skesan vrnil ukradeni blago; najbrž pa je kolo vrnil le zaradi tega, ker je bilo precej slabo. Razen tega je izvršila policija še osem aretacij raznih tatov, nekoga goljufa, nekoga piljanca, par potepuhov, ter prejela 17 prijav zaradi najrazličnejših prestopkov od kokoši do otroka na ulici. Za današnje razmere je med policijskimi dogodki značilno zlasti naslednje: Dve kmetici, 42letna Neža Z. in Angela K., stara komaj 19 let, sta bili v Vetrinjski ulici zasaeeni, ko sta ukradli v neki trgovini dve svileni ruti. Ta dvojica je nesla na sobotni trg nekaj platenih kosaric, ter se po prodaji odločila za tatvino. Načrt je bil takoj izdelan in tudi takoj izvršen. Pri trgovcu Pošu v Aleksandrovi uli-

Veseli mož

Veseli mož! Darilo, ki ga daje ljubi bog otrokom, ki jih ljubi. Kdo more odoleti čaru, ki ga izžarja veseli mož? Mož, ki igra na glasovir, ki poje nalik slavcu, ki dela zgolj vedre, duhovite opazke — ljubljene dece, prijateljev, služinčadi, vsega sveta!... Večni otrok, stalen vir vedrosti in zadovoljstva!

Ali ni življenje ž njim slično veselumu dnevu na deželi, prijetnemu pikniku, očarljivi improvizaciji? Da bi se nikdar ne končalo!

Godrnjavi mož

A godrnjavi mož? Katera žena ne obožuje godrnjavega moža? On širi okrog sebe čustvo pomirjenja, ugodja — tako kakor v planinah često prijatelje spii, če ti bobni na uho hudournik. Z godrnjavim soprogom lahko počneš, kar te je volja.

Žena, ki ni nikdar zadovoljna, morda poroče: »Toda življenje pri takem možu je vendar neznošno... Ko bi vsaj že nehal godrnjati — makar samo za pol dneva — bi nemara še prenesla...« Toda pametna žena zna bolje: dokler godrnja, je še vse dobro. Zakaj če bi nekoga dne iznenada prenehala godrnjati, bi se vznemirjena vprašala, kaj naj to pomeni. Če gre brez običajnega godrnjanja z doma, si jame takoj izpraševati vest in mahoma si v spominu obudi sleherni najmanjši pregrešek, sleherni majceno laž, sleherni še tako malo kretljivo...

Kaj mu je? Na kaj misli? Kaj namerava? Večerja gre h koncu in s tresočimi se rokami mu naliva kave. On vtakne žličico v čašo, a že tisti mah plane divji pokonci: »Hudič vzemi to cikorkijo! Dan za dnevom vedno ista, kakor da bi drugega...«

In tedaj žena vstane in olajšana odihne, stopi za njegov stol in ga jame nežno pipati na lase (če jih še kaj ima).

Umetniški mož

Umetniški mož! Blažena žena, ki ji je bila dodeljena visoka naloga, da postane žena umetnika.

A vendar bo rekla ona nerazumna žena, ki je nevedna tolike časti: »Nikdar ne bom vzela umetnika! On pripada vsemu svetu, samo ne meni. Hiša je vedno polna pesnikov, glasbenikov, novinarjev in mladih deklic, ki si sezuvarajo čevlje in nogavice, da zaplešejo nov ples... Če ga pustim samega z doma, izgubi listnico ali pozabi na kosilo. Če pa grem z njim, me fotografirajo, kadar se najmanj nadejam, in me priobčijo ilustrirani listi s klobukom po strani ali pa z eno nogo... v zraku...«

Bogme, le preveč običajne pritožbe! V srcu pa je vsaka žena srečna, da sme biti žena umetnika!

Navadni mož

Ideal vseh idealov je — navadni mož! Oni, ki ga imamo vse.

Če se po dolgih letih snideš s prijatelji in te vpraša: »Tak si se omečila? Kakšen pa je tvoj soprog?«

»Bože, odgovoriš pol z vzklikom pol s smehom, »navadni soprog!« In iz teh besed odseva brezmejno zadovoljstvo.

Navadni mož! Koliko miru, koliko pokoja vsebuje ta beseda!

Če pomisliš, kako bi bilo, da si vzela ne-navadnega moža! Umetnika, recimo — ki pripada vsem, samo ne tebi. Ali pa molčečega moža, ki o njem nikoli ne veš, kaj prav za prav misli. Ali pa prizanesljivega, ki te zanemara.

Ne, ne! Mož kakršnega imamo vse, je in ostane idealni življenjski tovariš!... Toda, ne sledi ti iz tega, da je sleherni mož idealen »soprog?« Rosnično, tak bi bil skoro vsa razmotrivanja.

ci sta kupili svilen robc, med ogledovanjem sta jih pa izmaknili kar šest, v vrednosti 120 Din

V klobučarni Schramm na Aleksandrovi cesti sta izmaknili na enak način klobuk; vreden 65 Din, pri klobučarju v Vetrinjski ulici pa še drug klobuk v vrednosti 180 dinarjev. Tatlici sta dejanje priznali, zagovarjata pa se z bedo in brezposelnostjo.

Na Dravi blizu Kamnice se je pripetila tragikomična nezgoda. Zdad je namreč že nastopila sezona vodnega sporta, v katero se šteje plavanje in brodranje po vodi. Družba treh moških in ene ženske se je podala v čoln, ki se je pa iz neznanega vzroka prevrnil. Vsi »ponesrečenci« so hladnokrvno plavali k bregu ter se pripravili, da posuše svoje obleke. Eden izmed njih je skočil še v vodo, ter tudi čoln izvlekel na kopno.

Dopoldne in popoldne je bil precejšen naval na našo gledališko blaginjo, ki je zadnjikrat dala »Svejka« in je poslovitev »vrliga vojaka« za letošnjo sezono bila enako trumfalna kakor vse dosedanje predstave.

Glasbena akademija pomladka Rdečega križa na ljubljanski realki

Po vseh koncertnih nastopih poklicnih in nepoklicnih domačih in tujih umetnikov prehaja tudi Ljubljana polagoma v stanje glasbene prenasrečenosti, ki se javlja v blaziranosti publike in kritike. Nič nam ni več dovolj dobro, nič dovolj sodobno. Sami ne vemo, kaj bi še radi. Še naš ljubi slovenski jezik nam že preseda in ne bi se čudili, če bi čital, da kaj pa odsihmal nismo več sposobni slediti sodobno usmerjenemu umetnostnemu hotenju, katero ustvarja nastrojstva dosihmal nezanih duševnih odtenkov.

Kar oddahneš se, ko sediš zopet pri prvi mladinski prireditvi. O mladost, kako osvežujoče učinkuje tvoja iskrenost in tvoja neizumetnižena pristnost!

Srednješolske glasbene akademije ob koncu šolskega leta niso isto, kar so produkcije na konservatoriju. Tu pravzaprav pokažejo dijaki to, česar se niso učili. Vsaj na pod prilikom neumiljenih »večevok«. Od tod izvira to navdušenje, s katerim prikarakajo mladi pevci, svirači ali deklaratorji na oder, da dokažejo, kaj znajo, o čemer njihovi profesorji morda nič ne vedo. Morda gg. profesorji niti ne polagajo važnosti na to njihovo znanje. Ali po maturi se mnogokrat obrne drugače. Ravno to, kar je dijakek našel sam v sebi, postane čisto vsebina njegovega življenja. Zato pa hvalim one ravnatelje in one profesorske zборе, ki imajo razumevanje za to izvenšolsko delo svojih učencev.

Predvsem orkester. Seme, ki ga je vsadil g. Zatelet, je vzklilo in rodi že svoje sadove. Dobil je naslednika v absolutiranem realcu g. Pestotniku, ki je znal naštdirati svoj del programa izredno dobro. To strumno, eksaktno in tudi dinamično dobro odtehtano sviranje njegovega orkestra bi bilo zaslužio še samo polno dvorano profesorjev, rditeljev in drugih gostov. S takim »moštvo« bi se bil g. Pestotnik tudi lahko dotlik kake resne kompozicije! Zbori deklev, deklic (bolje dečvic, kajti videli smo že nove lične dečve en miniature, pri katerih so bili le trakovi na čelih odveč!), posebno pa mešani a capella - zbor so odpeeli pod vodstvom g. Kramolca brezhibno par prijetnih skladbic. Vendar se čudim, da mešani zbor tako velikega zavoda ni večji po številu. To je tudi vzrok, da pri skupnem nastopu s orkestrom ni prišel do prave veljave.

Med solo - nastopi, ki jih je uvedel sedmošolec Mole z gladkim nagovorom, sta paš z vso pravico navdušila občinstvo mala Vrhnovnikova z ljubko muzikalno občuteno Zupančičevo deklamacijo »Zvonovic in sedmošolec Kovič, ki nam je predstavil »Kvartopriročec« s pristno Zupančičevo segavostjo. Vzorna je bila tudi deklamacija Ide Guštinove (V. razr.). Končno moram pohvalno omeniti komorni trio (Mazi, Mole, Šantel), ki ga je bilo prav prijetno poslušati, čeprav smo čitali na vsoprodu, da se bo proizvajal Beethovenov menuet, a smo čuli mesto njega Čajkovskega Chanson triste. —e—

Moč ljubezni in sovraštva

Tragedija velike ljubezni

Eliza Ahlefeld in Karl Immermann

III.

Tako se je zgodilo, kar se je pač moralo zgoditi. Velik del »krivde« je treba iskati tudi v oddaljenosti od ljubljene prijateljice in v neposredni bližini Marijane, s katero je občeval Immermann v zaupnem rodbinskem krogu. V njeni bližini je počasi pozabljal na nevdružnost svojega razmerja z Elizjo, kar dokazujejo tudi njegove besede: »Neverjetno lepo je, ako more kdo držati svojo izvoljenko ob oknu v prisotnosti stare matere in sorodnikov.« Pesnik, ki je moral do sedaj skrivati svojo ljubezen do Elizje pred svetom, ki ne priznava take ljubezni, je ves srečen, da more ljubiti javno in pred vsem svetom.

Grofica Eliza je živila za časa njegove odsotnosti pri svojih sorodnikih na Danskem. Ker je želel Immermann govoriti z njo, sta se sestala v Hamburgu. O tem sestanku piše pesnik v svojem dnevniku: »Sel sem k njej z globokim sočutjem in groza o sprememljivosti človeških stvari me je navdajala.« Kljub temu, da je smatral svoje ravnanje za »dovoljeno in upravičeno«, ni mogel sporočiti Elizji svojega sklepa. Preveliko je bilo njegovo usmiljenje in sočutje. In res zasluži globoko sočutje žena, ki je žrtvovala zaman dvanajst let svojega življenja.

Eliza je opazila neko spremembo v njem, ki pa si jo ni znala razlagati. Grozna bol se je rodila v njeni duši, ko je zvedela od tujih ljudi, da se je Immermann v novembru zaročil z Marijano. Kar verjeti ni mogla, dokler ni dobila na svoji pisalni mizi njegovega pisma, v katerem ji je priznal vse. Tako je bilo konec lepih sanj njenega življenja in ljubezni. Kako je skrbelo v vseh dvanajstih letih zanj v ljubezni, zvestobi in poštovanosti in sedaj je morala napraviti prostor drug! Toda usoda ji je naklonila še grenkejšo kupo. Prijatelj, ljubljene njene mladosti, jo je rotil, naj ga ne zapusti, naj

ostane pri njem in naj bo njegovi mladi ženi zvesta prijateljica!

Elizino srce je bilo uničeno. Neznosne duševne boli, obup žalosti in boji so se naselili v njeni duši, ki je živila toliko let samo za svojega prijatelja. Ni mogla več ostati v domu, ki ga je pripravila in okrasila s toliko ljubeznijo. Čez par tednov je zapustila s svojo prijateljico Düsseldorf in kmalu potem se je poročil Immermann z Marijano. Prvi tedni so bili srečni, toda kmalu je pesnik spoznal, da ga Marijana s svojim ozkim svetovnim naziranjem ne more doumeti. Prišel se je z veliko žalostjo spominjati Elizje. Njegovo hrepenenje po Elizji je bilo tako močno, da je prisilil Marijano, da je morala pisati grofici in jo prositi, naj se povrne. Naravno, da je Elizja odklonila to čudno prošnjo. Immermannova pesniška sila je oslabela. Brez Elizje, brez njene oblažujoče bližine, ni mogel več delati.

Pesnikovo dušo so omračile smrtne slutnje. 25. avgusta 1840 — dve leti po svoji poroki in po žalostni ločitvi od Elizje in kmalu po rojstvu svojega otroka — je umrl v letih, ki bi mogla biti zanj v drugih razmerah najlepša in najplodnosnejša.

V zadnjih dneh svojega življenja se je spominjal Elizje z globoko žalostjo. »Ah!«, je zaklical, »ko bi mi odpustila Eliza! Kako srečen bi bil potem!« In Elizja mu je odpustila. Poslala je obupani materi lepo odkritosrčno pismo ter je skrbelo za mlado vdovo in otroka.

Marijana se je poročila ponovno. Eliza pa je vse svoje ostalo življenje posvetila spominu svojega dragega prijatelja. Čeprav je imela že 50 let, je bila še vedno lepa in mladostna. Preselila se je v Berlin, kjer se je bavila do smrti z umetnostjo in znanostjo. Okoli genijalne žene se je zbral krog pomembnih mož, ki so jo spoštovali.

Lepega pomladanskega večera 1. 1855 pa je mirno zatisnala oči tudi ona ter se poslovila od življenja, ki ji je obetalo toliko lepega, ki pa ji je dalo samo trpljenje in razočaranje.

(Nadaljevanje v prihodnjem »Ponedeljku«.)

Knjiga za sladkosnedce in izbirčneže

Francoski leposlovec Maurice des Ambiaux ni samo poznan književnik, temveč v Evropi najboljši poznavalec vin smotek in jedi. Četrta njegova knjiga te stroke (Nobiltaire des eaux-de-vie et liqueurs de France) govori o žganjih in paljenkah. Iz nje posnemamo, da sega konjak (»fine champagne«) morda v križarsko dobo, kajti križarji so prinesli iz Vzhoda pripravila za destiliranje. V orientu pa se gubi prekapanica v neznano prošlost, saj jo vidimo poleg retorte na egiptovskih ploščicah ali barelijah. Razen fine šampanske žganine slovetja tudi armanjak in tropinovec. Sredi preteklega veka sta nastala, ko je trtna bolezen uničila mnogo vina. Ostanke stisnjenih grozdov so prekapljevali in prežigali da bi bolje izkoristili pivli pridelek. Delo obravnava v zgodovinskem in stvarnem pogledu vse količkej znane znamke.

«Vendar ne boš zadrževal, da uživaš prake zoper debelost!» — «Seveda! Saj živim od tega. Prodajam jih namreč drugim!»

Smrt od straha

Pruski kralj Friderik I. dremajoč v »slanjaču«, je videl svojo blazno ženo, ki je bila pobegnila paznikom. Meneč, da je to »bela žena«, ki je s svojim prihodom redno in vedno naznanjala smrt enega princa braniborske hiše, je od groze zbolel. Kuhala ga je vročica in po šestih tednih so ga pokopali v 56. letu njegova starosti... Pentemans, nemški slikar, je leta 1651. preminul od groze, ko je potres vpričo njega zamajal nekoliko človeških okostnjakov... Gospa De Guerchi, hči grofa Fieskija, se je l. 1672. tolikanj preplašila ob požaru, da ni več dolgo tlačila zemlje... Maršal De Montrevel je imel smolo, da se mu je na oficialni pojedini solnica prevrnila po hlačah. To ga je silno pretreslo: prišla ga je mrzlota in skoraj je moral v krtovo deželo (1710)... M. Halévy pripoveduje v svojih »Spominih in slikah«, kakšen žalosten konec je storil oglas T. Britton, obenem proslul godbenik, ki je ustanovil prvi glasbeni klub na Angliškem. Neki trobglasec ali trebuchaj si je privoščil šalo, da mu je napovedal poslednjo uro. Lahkovernega svirača in pevca, ki je dobro poznal marsikak glas, ne pa trebušnega, je prerokba tako prevzela, da se je mahoma uresničila. Takih in podobnih primerov bi se dalo nanizati še dovolj.

Ako še ne veš

GLOBETROTTER

Pall Huld, 15letni danski skavt, je nedavno šolo na kol obesil, ker je hotel obresti vso zemljo. Po 44 dneh je mladi »daljinar« prispel na konec sveta: v Pariz. Dansko poslanstvo ga je čakalo na postaji, on pa se je takoj odpeljal z vlakom v Amiens, da se pokloni na grobu svojega navdihovalca in vzornika — Julija Vernea.

MNOGAJA LETA.

Ako želiš učitati globoke starosti, pojdi v Madrid. Profesor Madrazo zatrjuje, da je ondotno podnebje najboljšje na svetu. Zdi se, da ima prav. V španski prestolnici je namreč nad 3500 osemdesetletnikov. Večinoma so baje še vsi čvrsti in čili... Mnogo sta čev najdemo tudi na Bolgarskem in na Madagaskarju.

Resnice in kresnice

Nedavno umrli pisatelj Jean Aicard se je vračal od Panthéona, kamor je francoska vlada dala položiti zemске ostanke veleuma Viktorja Hugo-ja Spotoma se ustavi pri izvoščku, da bi se peljal domov. »Ali ste kaj videli?« poizveduje stari kočijaž. »Kako bi ne, saj sem stal v prvem redu med pesniki.« — »Morda ste sami pesnik?« — »Sem.« — Pri tem skoči voznik raz sedež in odkrit recitira Lafontainovo basen »Skržat in mravlja« od kraja do konca, nato pa pove de Aicarda na njegov dom. Navzlic vsem ponujanju ni maral sprejeti nobenega plačila. Daleč so časi, ko so Apolonovi služabniki imeli tako verne pristaše med prostimi fikakerji.

Znameniti zdravnik Chirac leži mrtvo učen v nezavesti. Okoli njega se trudi več tovarišev. Puščajo mu kri. Dr. Chirac se čez čas osveti, vendar jame se mu blesti. Dozdeva se mu, da sam stoji pri zglavju nekega drugega bolnika. Z desnico si po tiple žilo na levi roki ter odmaje z glavjo, čes: »Prepozno ste me klicali, mož je izgubljen.« In v kratkem se je njegova diagnoza uresničila.

Oba Dumasa, oče kakor sin, sta bila neizčrpana v domislicah. Gredoč nekda skozi dijaški del Pariza, zapazi Dumas starši modno trgovino z napisom Aux deux Magots (Pri dveh opicah). Vstopi, pozdravi in reče prodajalcu: »Jaz bi rad govoril z vašim bratom.« — »Obžalujem,« odvrne trgovec, »edini sin svojih roditeljev sem.« Dumas se zasuče na petah in godrnja med odhodom: »Čemu neki varate občinstvo z izveskom Pri dveh Magotih?«

Prekucuhi so l. 1793. odpravili plemiške naslove ter uveljavili kolektor brez svetnikov. Marquis de Saint-Cyr je bil v neki zadevi pozvan v občinski urad. »Kako se piše?« ga vpraša uradnik. — »Marquis de Saint-Cyr.« — »Državljan, opozarjam te, da ne poznamo več markijev.« — »Torej De Saint-Cyr!« — »Clenica de (pl.) je izbrisana.« — »Potemtakem se torej zovem Saint-Cyr!« — »Saint (sveti) ne obstoji več na Francoskem.« — »Tedaj sem Cyr!« — »Cyr (se sliši kakor sire — veličanstvo) je izginil iz republike.« — »Potem pa ne vem, kdo sem. Imenujte me, kakor vas je volja.« — »dodaj plemenitnik s prisljenim nasmehom.«

Ulica Rue Monsieur le Prince je bila ob istem času skrčena v Rue le, samostanska cesta svetih ocaokov (Saints Pères), ker ni smelo niti ostati od prejšnjih nazivov, se je prekrstila v Rue Toujours, kar bi se strinjalo z latinskim semper.

Malsherbes, minister Ljudevita XVI., se je gredoč proti vislicam spotaknil ob kamen. »Slabo znamenje,« vzklizne obsojenec, »star Rimljan na mojem mestu bi se vrnil!«

Tomaz Moore, kancelar angleškega kralja Henrika VIII. in pisec proslule »Utopije«, je bil obsojen na smrt, ker ni priznal kraljeve duhovne supremacije. Ko bi moral stopiti na vislice, opazi, da se stopnica maje. »Pričvrstite vendar stopnico,« veli krvniku, »da bom mogel varno gori iti. Kako pridem dol, me ni skrb.«

Heine, dasi na smrt bolan, še ni izgubil svojega humorja. Ko ga je namreč nekdo vprašal: »Bi li mogli sedaj zvižgati?« se je navzlic težki sapi odrezal. »Niti na Scribeovo komedijo!«

Hišni posestniki

če hočete imeti lepe vrtove in dvorišča, posipajte jih z belim dolomitnim peskom, ki vam ga dostavi na dom

K. VODNIK, Podutik, Ljubljana VII. — Naročila sprejema tudi »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg.

„Ponedeljkov“ listek

Čudna zgodba

Ivan Dobravec

II.

Nočna zabavišča, kabareti, bari in slične ustanove so brezdvomno izrodek podivjanega genija. Ta občutek imam vselej, kadarkoli zaidem vanje.

Orfeum pa je naravnost tipičen primer. Koliko človekoljubnosti, duhovitosti, pristnega državljanstva in meščanskih čednosti je osredotočenih v tistih urah med njegovimi podzemskimi stenami!

— Gospod! — me je zmotil eleganten natak in me z očmi opozoril na nasprotno ložo.

Bila je gospa Lija, ki me je vabila. Bil sem malce iznenaden. Ves čas sem namreč pazil, kdaj pride s svojo družbo.

— Vi pa res slabo vidite! Toliko časa vam že migam...

Dolga vrsta očitanj je izdajala njeno dobro voljo.

Bila je sama v loži. Gospa Hilda, njen mož in oni piavoiasec so odšli na drugi konec dvorane, da si od blizu ogledajo »ples zamorskih gracij«.

ki se je ravnokar pričel ob zvokih nekeke vijoline in neusmiljenih udarcev po bobnu.

Občudoval sem njeno svežost, prožnost in njeno razgibanost ter sem skoraj pozabil na leta in na vse, kar je naju ločilo za vedno.

— Zelo sem se razveselila, ko sem vas videla... toda nocoj... in tu... s temi ljudmi... ne morem govoriti z vami tako, kakor bi rada...

Spomnil sem se dogodka v restavraciji. Kljub Julijevi maski in njegovemu zagonetnemu početju sem videl samo njo in zdelo se mi je, da sem še vedno suženj njene opojne ženskosti kakor pred leti, ko je bilo vse v meni eno samo hrepenenje po nemotenem uživanju njene bližine.

— Pridite jutri popoldne...

Divje ploskanje je prekinilo njene besede.

— Gospa?

— Krasno, imenitno! Pa pravijo, da zamorke nimajo lepih nog! — je priploskal Hildin mož v ložo.

Jedva me je pozdravil, ko so ugasnile luči in so morale zamorske gracije po-

noviti svoj ples. Odhitel je.

— Kam, gospa?

— Lija mi recite...

— Lija?

Zaprila je oči in se naslonila name.

Spustil sem zastor pred ložo.

— Kakor nekoč... je šepetala.

— Lija, Lija...

Zastor pred ložo se je razmaknil in pred nama je stal vzravnani — tujec s črno brado.

Lija se je prestrašena odmaknila.

Julij me je premeril s srditimi očmi in se odstranil.

Stopil sem za njim.

— Julij!

Šel je naravnost v garderobo, se oblekel in odšel po stopnicah navzgor.

Ko sem se vrnil, je bila Lija še sama.

— Kdo je ta nesramež? Rekli ste, da je čuden, jaz pa pravim, da je nesramež! Kdo je? Povejte! In kakšne oči ima! Kakor Julij, ko...

Ni izgovorila, vendar sem vedel, da misli na Julijevo podivjanost v trenutkih ljubosumnja, ki je uničilo njeno srečo z njim.

— Zakaj molčite? Kdo je ta človek?

— Lija, vse vam povem... Kdaj naj pridem? Kam?

Bila je silno vznemirjena.

— Hitro! Povejte! Že pridejo!

— Kam, kje, Lija?

Tudi Vaša obleka.

postane zopet kakor nova ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Jos. REICH, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6 SPREJEMALISCE SELENBURGOVA ULICA 3

Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna.

Cene zmerne.

Plisiranje najnovejših vzorcev

Brezplačno

reklamno predtiskanje ročnih del.

IVAN PODBOJ, Ljubljana, Sv. Peira cesta

oddelek za ročna dela.

Švejk v slovenskem prevodu

Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a sedaj ga imamo tudi v knjigi. V vrlem vojaku Švejkju je na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešeno vse, kar nas je morilo in mučilo pred vratom in v svetovni vojni: militarizem, špiceljstvo, vojaško zdravništvo, štreberstvo, renegatstvo in nadutost mogočnih tepevc in denuncijantov. Dokler bereš se zabavaš, smešljaš in pritrjuješ: »Da, prav tako je bilo l. 1914 in ves čas med vojno.«

PUSTOLOVSCINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je izdala v jako lični opremi (broširana knjiga velja Din 46, vezana Din 56)

Knjigarna Tiskovne zadruga

v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

B. S. A.

MOTOCIKLI

najnovejših modelov 1928,

svetovno znane tvrdke

Schmall Arms Ltd. Birmingham

so najboljši!

Zahtevajte cenike in ponudbe. Prvi deli vedno v zalogi.

Promptno iz skladišča Vam nudi zastopstvo za mariborsko oblast:

Automobiles-Motocikles, Maribor, Trg Svobode 6

Za ljubljansko oblast:

Pavel Stele, Ljubljana, Poljanska cesta 3. Tel. 294.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomtra menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spada oče posle Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije, vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.